



כזו אחר זו התפרסמו העצומות בשבועות האחרונים, האחת חריפה מקודמתה. מאת רבות של חיילי מילואים שהשתחררו הביעו את מחאתם על המילחמה, תבעו את פיטוריו של שר הביטחון, ודרשו כי תיאמר האמת על המילחמה, מטרותיה ודרך ניהולה. השבוע התייחס פרסומה העצומה החריפה מכוון: 86 חיילי מילואים פנו בכקשה אל ראש הממשלה ושר הביטחון, לשחררם משירות מילואים בלכנון. אחד החיילים שחתמו על העצומות הוא גיא לוי. הוא בן 25, סטודנט לפדגוגיה ופילוסוף פיה. לוי הוא יליד קיבוץ נחל יעקב, ראשון הי קיבוצים שהוקמו על ידי הנח"ל. מזה שנה, גיא לוי הוא תושב תל-אביב. הוא משרת במילוי אים ביחידת צנחנים. סיפר גיא לוי:

מילואים של לוחמים

הגעתי למלחמה הזאת בתחושה מאוד מחורבנת. חשבתי שהיא לא הכרחית ואפשר היה למנוע אותה, ומשום כך היא לא צודקת. ההרגשה שלי מהרגע הראשון שון היתה רעה מאוד. התגייסתי ביום ראשון. הגענו מיד לאיזה מקום ליד החוף, בגיזרה המערבית, צפונית לצידון.

מייד חטפנו פגז. אני לא יודע כמה מטרים מהמקום שישבנו הוא נפל. בנס לא קרה כלום. זה בפעם הראשון נה נתן לי תחושה מה זאת מילחמה. כל יציאה של פגז או קטיושה שומעים טוביטוב ונושמים לרווחה כשה נופל בים או מאה מטר ממך. ואז ברגע הזה, כשפיתאום החיים עומדים על כף-המאזניים, אז לפחות אצלי היתה נטייה לשכוח את כל הבעיות והתהיות, כי באותו רגע הדבר הכי חשוב הם החיים שלי, ולא שום דבר אחר. ככה עבר הלילה הראשון. למחרת נסענו צפונית על כביש החוף, אחרי הכוח שהתקדם ראשון. ראינו הרס בחלק מהבתים. לא היה הרבה. אבל שוב, זה היה מיפגש ראשון עם הרס של מילחמה בשטח אורחי, שגרים בו אורחים, שהקשר בינם ובין המילחמה לא ברור. בדרך ראינו מכוניות שרופות ואורחים מתים בתוכן, וזה שוב נתן מכה, כשידענו איפה אנחנו נמצאים. אז היה שלב מעניין מבחינת החברים בפלוגה. שכבנו שם באיזה מקום בהמתנה, במקום שלא דרוכים, כשהציר כבר טוהר, ופיתאום הבנו שאנחנו בדרך לביירות. אני ישתבתי בצד ובחתי למה שאומרים. אחד אמר: אנחנו בדרך לביירות. ואז האחרים התחילו לשפוף: זו לא מילחמת מגן. אנחנו הולכים לסדר את לבנון, מה אנחנו השוטרים של המיזרח התיכון? מה אנחנו, כלי-משחית

הכל תעמולה פנימית בעורף, הגובלת בגועל-נפש. כשאתה בסכנה, ויש סיכוי לא לחזור, אתה לא עושה שיקולים פוליטיים, ולא חושב אם זה צודק או לא צודק. אבל לא נלחמים 24 שעות רצוף. יש הרבה חניות והפסקות, בעיקר בערב, בלילה, ואז חושבים. כשאני חושב, אני לא חושב על צה"ל, או על מחר בבוקר, או אם בשלב מסוים של היום פעלתי נכון או לא נכון מבר חינה צבאית. אני חושב על מה אני עושה כאן, ואיך הגעתי לכאן, ומי הוביל אותי לכאן. כשאנחנו מגלים שאנחנו מכשיר או כלי לפיתרון בעיות מדיניות של אריק שרון — וזו היתה התחושה שלי, ואני מוכן להגיד גם של אחרים — זה בא אצלי בסתירה מחוללת לא רק לכל החינוך שקיבלתי, אלא גם לכל מה שעברתי ולכל מה שהבנתי מהשירות הצבאי שלי.

חייתי ועברתי מלחמה בששת הימים. הייתי אז ילד בן עשר. ישבתי במיקלט בנחל-יעזר כשספגנו הפצצות. בכיתי, כששמעתי שבנסיון הראשון של צה"ל לכבוש את עזה היה כישלון והיו הרבה הרוגים. שמחתי שהיה ניצחון בנסיון השני. כשאנשים חזרו למשק מהמילחמה הם סיפרו מה? סיפורי קרבות. אני זוכר את הסיפור: "אני מול חייל ירדני, ומי שמקדים ללחוץ על ההדק — יוצא חי". זה מה שאני זוכר מגיל עשר. אחר-כך ראינו אלבומים, ואת התמונה המפורסמת ההיא מהטייס עם הקצין בתוך המים, בתעלה. מכניסים לנו את זה ומזרי-קים לנו את זה כבר כילדים. זה נשבר קצת ביום הכיפורים, אבל לא לגמרי.

יש בעייה במילחמה הזאת, כי פה לא היתה מילחמת-מגן. התחלנו לשאול שאלות כבר בימים הראשונים כשהברר שאנחנו הולכים לסדר את לבנון.

אני זוכר, שעד יום שישי ב-11 בבוקר, בשבוע הראשון, הייתי בדיכאון לאורך כל הדרך, חוץ מהקטעים המסוכנים, כשהייתי בדריכות מכסימלית. אני זוכר, ש-י הייתי יושב עם חבר בצד ופשוט היינו מדובאים. קשה לתאר זאת במילים, זו מין כבדות ועייפות שקשה מאוד להסביר אותה. אבל זו תחושה איומה. נוסף לזה תחושת הפחד — פשוט ידענו שיש סיכוי למות, ושמעבר למות אין שום דבר, אין משמעות. כמו שמישהו אמר — המוות מחכים, אבל במאוחר. התחושה היתה, שאני הולך ויש לי סיכוי לאבד את חיי, על דבר שאני לא מסכים איתו ומתנגד לו, וזה הוסיף עוד לתחושת המועקה.

אני זוכר שהפעם הראשונה שיצאתי קצת מהדיכאון זה היה אז, ב-11 בבוקר ביום שישי, כשמישהו הודיע בקשר שיש הפסקת-אש. הוצאתי אז את החינוך הראשון שלי. ברדיו עוד לא שמענו כלום, אבל ממילא הרדיו שלנו לא היה שווה הרבה. התברר שרדיו לבנון אומר מה היה נכון, לפי מה שאנחנו ידענו מהשטח. ושוב תחושה: אריק מסדר פה עניינים ולא מספר בעורף מה שקורה כאן, כדי שהעם יהיה באכסטזה ואיפוריה של ניצחון.

בהפגזה, רק אזרחים יכולים להיפגע

אתה נמצא פה, וכל פעם שאתה עובר ליד אזרחים, הם מנפנים לך לשלום. אבל זה מין גיפוף כזה, שאתה יודע שאם הסיטואציה היתה הפוכה, גם אתה היית מנפנף באותה צורה. אני זוכר שבאיזה קטע באה לעומתנו מרדסס במהירות עצומה. כמעט ירינו, אבל הוא נעצר. יצא מתוכה אדם, שאמר: "הרסו לי את הבית, מה אעשה?" מה תגיד לאדם כזה? אני לא מאמין שמי שנלחם בסיני, למשל, הגיע למצב כזה. מה אתה יכול להגיד? אז אמרו לו להנעס במהירות לתוך איזה בית, כי עוד מעט יש הפגזה, רק בשביל להיפטר ממנו. כן, נחזור להפסקת-האש. ישבנו בתוך איזה בית והק שבנו לרדיו. אני זוכר את זה כמו עכשיו. זה היה בשעה 3 אחרי-הצהריים. את החשדות קראו איזו קריינית. היא פתחה ככה: דובר צה"ל מודיע שהפסקת-האש נשמרת. או אולי זה היה: הפסקת-האש נשמרת על-ידי צה"ל.

מגויס, פשוט היתה תמונת זוועה. אנשים אמרו שכואב להם הלב ממש, פיסית, והם לא יכולים לראות את זה יותר. לכולם היה ברור, וגם אמרו את זה, שאם יש אש"ף במקום הזה, אז חָא יושב עמוק בבונקרים ובמב-תפים, ורק אזרחים יכולים להיפגע, וכל מה שעושה ההפגזה זה לזרוע פאניקה ופחד.

היו ויכוחים ארוכים על הבעייה הפלסטינית, היתה תחושה שלפעמים אנשים בצבא-הקבע מחפשים בכוח משימות, שלא תמיד מחייבות המציאות. או שאין צורך לעשותן עכשיו, ואפשר לחכות יום. דברים כאלה אתה אף פעם לא יודע לפני, אלא רק אחרי מעשה. אני לא יודע אם קרו דברים כאלה, ואצלנו ביחידה לא היה חשש כזה.

יש נקודה אחת שבה אני נורא קיצוני. בשבוע הראשון, בעיקבות כל האירועים האלה, אנשים אמרו, כשדיברנו, שמוכרחים למחות, מוכרחים להילחם. המלחמה לא נגמרת פה, אמרו, אלא ממשיכים אותה בעורף כשמשתחררים. אמרו מיפסטים כמו: "מוכרחים למחות, כי אחרת אין מה לחפש פה". או: "מוכרחים לעשות משהו ולשנות את התפיסה של המדינה הזאת מן היסוד". אני שמחתי על זה מאוד. אבל ראיתי, כבר כשישבנו בבירות והיה קצת יותר מסודר — אין לחץ, מתקלחים כל יום שלאט-לאט זה הולך ודועך, הולך ונעלם.

כשהשתחררנו, הבאתי עצומה של חיילים נגד שתי-קה, ואנשים חתמו. הרוב תמך בעמדה הזאת, הרוב הת-נגד לדרך שבה ניהלו את המלחמה הזאת — אבל בזה זה נגמר.

אנשים חוזרים והולכים הביתה, ושוכחים איפה הם היו ומה הם חשבו. לא נוח להם לבוא לכל ההפגנות ולמישמרות-המחאה ולכל הכינוסים, והם שוכחים איפה הם היו ומה הם חשבו שבועיים קודם. בשתיקה הזאת הם מכשירים את הקרקע למילחמה הבאה.

אולי אני תמים, אולי אני לא מצליח לחדור לתחושה של האנשים. אבל אני חושב שאדם שחזר חי מהמלחמה

„כאשר הקריינית ברדיו אמרה שהפסקת-האש נשמרת על-ידי צה"ל, בקושי אפשר היה לשמוע את הקול שלה בגלל ההפגזות שלנו!"

הזאת, צריך לברך את עצמו ואת האוייב שלא פגע בו. אדם כזה מתחנן, אדם כזה ממשיך ללמוד רפואה, מוליד ילדים, בעוד שלוש שנים, או חמש שנים, או עשר שנים הוא שוב ייצא למלחמה כזאת, ואולי לא יחזור ממנה חי. מדוע? כי כשהזר המלחמה הזאת הוא שתק, הוא שתק כי לא היה לו חשק, או כי לא היה לו כוח. לכן אני לא מסוגל להבין אנשים שכל-כך תמכו במחאה, כשהיו שם, וכשהם באים לכאן הם שותקים. אני לא מדבר על אלה שהשים לקרב. אלה הם מעניינים אותי, הם מעניינים אותי רק כשאני איתם בקרב. אבל מעניינים אותי אלה החושבים כמוני ושותקים.

אני היום בהרגשה שאנחנו הולכים למאבק ומחאה. אני לא יודע מה יהיו התוצאות, כרגע אני מוכן לעשות הכל כדי למנוע מלחמה כזאת, למנוע שהדרג הפוליטי יוציא את העם למלחמה שכזאת.

יכול להיות שניכשל, ואז גם אני אכשל. יכול להיות שאכשל כי שישים אחוז או שמונים אחוז מאלה החושבים כמוני יישבו בבית, ואז יהיה לי קשה ללכת עם אנשים כאלה לעוד מלחמה, שלא לדבר על מסקנה הרבה יותר קיצונית — שאם בעם שלנו יש קונסנווס למלחמה כזאת — אולי אני, אישית, ריגשית, לא חלק מהעם הזה? וזה הכי גרוע.

של אריק שרון? ועוד אחד אמר: זה לא כמו לשחרר את ירושלים.

אני לא מקבל את התפיסה הזאת, כאילו לשחרר את ירושלים זה קוטב אחד והמלחמה הזאת היא קוטב אחר. אבל בקטע ההוא, היתה למישפט חייל שאמר זאת משמעות מאוד חזקה. ואז התחילה הדילמה של שאר האנשים: מה אנחנו עושים פה?

אני מול

חייל ירדני

למחרת זה המשיך. נוסעים בין בוסתנים, במקום שכבר עבר כזה, אבל צריך להיות דרוך, אתה לא יכול לדעת מאיפה זה יבוא לך. אתה פגיע, ולא מעניין אותך כלום, חוץ מהחיים שלך. אני כרגע לא מסוגל לשחזר מה העסיק אותי בשעות ההן. העיניים בולשות לכל כיוון, האצבע על ההדק — ואני נמצא בדבר שאני לא מוכן לקבל, אבל החיים מול העיניים. כל זה מישקל, הדיבורים על המוראל וכל הבולשיט הזה, כאילו הדיבורים בעורף משפיעים על הלחימה, זה